

Osvrti, prikazi, recenzije

Aleksandra Hohnjec

Međunarodna srednjoškolska natjecanja kao izazov i inspiracija za učenike i mentore

Sažetak

Ovaj rad donosi promišljanja o koristima međunarodnih srednjoškolskih natjecanja za učenike i mentore. Svrha mu je analizirati kako sudjelovanje u natjecanjima pruža obogaćujuće iskustvo za akademski i osobni razvoj učenika istovremeno pružajući mentorima priliku za profesionalni napredak. Rad se temelji na analizi dostupne literature i prikupljenih podataka putem razgovora s učenicima. Rezultati ističu da međunarodna natjecanja proširuju vidike dionika, potiču timski duh i razvijaju vještine rješavanja problema. Sudjelovanje u međunarodnim natjecanjima donosi brojne dobrobiti učenicima i mentorima pridonoseći njihovu sveukupnom osobnom i profesionalnom rastu.

Ključne riječi: međunarodna natjecanja, srednja škola, učenici, mentori, prednosti

Uvod

Uvodni dio članka ističe rastući značaj međunarodnih srednjoškolskih natjecanja kao ključnog aspekta obrazovnog i razvojnog iskustva učenika i njihovih mentora. U današnjem globaliziranom društvu ova natjecanja pružaju jedinstvenu

priliku za proširivanje horizonta, stjecanje dubljeg razumijevanja drugih kultura i razvijanje širokog spektra vještina. Ovaj uvodni segment također najavljuje svrhu članka – promišljanje o konkretnim koristima koje natjecanja donose učenicima i mentorima te iskustva koja pridonose njihovu sveobuhvatnom razvoju. U tom kontekstu uvod priprema čitatelja za detaljnu

analizu koja slijedi naglašavajući važnost razumijevanja i poštovanja uloge međunarodnih srednjoškolskih natjecanja u oblikovanju budućnosti učenika i njihovih mentora.

Međunarodno daktilografsko ZAV-100 natjecanje

Kod ove vrste daktilografskog natjecanja svi natjecatelji svijeta natječu se u isto vrijeme, a rezultati se prate u realnom vremenu. ZAV-100 natjecanje provodi se u organizaciji Interinfo Češka u suradnji s Interstenom. Natjecanje se provodi na kraju svake godine (studeni – prosinac). Natjecatelji 25 puta pišu jednu minutu prijepisa, a za jednu grešku oduzima se 100 znakova. Na takvoj vrsti natjecanja najvažnije je biti iznimno točan. U prosincu 2021. pripremila sam 9 učenika, a najuspješniji učenik postigao je u kategoriji od 12 do 16 godina treće mjesto s 553,3 znakova u minuti (ova kategorija imala je 488 natjecatelja). Izniman uspjeh postigao je i učenik koji se natjecao u kategoriji od 17 do 21 godinu te se plasirao na 60. mjesto s 413,6 znakova u minuti (ova kategorija imala je 791 natjecatelja). U prosincu 2022. godine pripremila sam za natjecanje 11 učenika koji su također ostvarili odlične rezultate. Natjecanje se održalo u online okruženju. Rezultati su dostupni na sljedećim internetskim stranicama: <https://manag.zav.cz/en/r2p/102> (5.4.2023.) i <https://manag.zav.cz/cs/r2p/133/> (5.4.2023.)

Međunarodno natjecanje Christmas typing challenge

U organizaciji Hrvatskog stenografskog društva u suradnji s Interinfo Polska od 19.

prosina 2020. održava se međunarodno natjecanje pod nazivom Christmas typing challenge. Natjecanje je koncipirano na način da svaki natjecatelj piše dva teksta u trajanju od deset minuta. Na klasifikacijskoj listi natjecatelji su poredani prema boljem rezultatu. Natjecatelji su podijeljeni u dvije kategorije: mladi od 20 godina (juniori) i stariji od 20 godina (seniori).

Natjecatelji se natječu na materinskome jeziku, a 10 rezultata najboljih natjecatelja svake države doprinosi ukupnom broju bodova te države. Na kraju natjecanja pobjedu odnosi država s većim brojem neto znakova u minuti najboljih 10 natjecatelja te države.

U sklopunatjecanja organiziraju se i stručna usavršavanja za natjecatelje i nastavnike struke. Sredinom prosinca 2020. pripremila sam 6 učenika za ovo međunarodno natjecanje. U prosincu 2021. pripremila sam 10 učenika za natjecanje u kojem je u kategoriji junior najbolji rezultat iz Hrvatske postigao učenik s kojim sam sljedeće godine bila na 53. Kongresu i Svjetskom prvenstvu Intersteno. Za Christmas Typing Challenge 3, koji se održao u prosincu 2022., pripremila sam 11 učenika.

Međunarodno internetsko daktilografsko natjecanje Intersteno

Međunarodno internetsko natjecanje u kompjutorskoj daktilografiji provodi se svake godine u organizaciji Međunarodne federacije Intersteno. Natjecanje se provodi na 17 različitih jezika, a od 2007. godine i na hrvatskome jeziku. Svrha je ovog natjecanja, na kojem svake godine sudjeluje sve više natjecatelja iz cijelog svijeta, poticanje vještine korištenja tipkovnice, posebice animiranje mladih ljudi na zdravu

konkurenciju s vršnjacima diljem svijeta. Svaki natjecatelj ima mogućnost u realnom vremenu usporediti svoje rezultate s drugim sudionicima iste dobne skupine i u sveukupnom plasmanu, kako na svom materinskome jeziku, tako i na 17 stranih jezika. Natjecanje se provodi u online okruženju. Natjecanje u 10-minutnom prijepisu teksta održava se svake godine u kategoriji prijepisa na materinskom jeziku i u višejezičnom prijepisu.

Dvoje učenika pripremila sam za natjecanje 2020., dvanaest učenika 2021., a sedmero učenika 2022. u kategorijama učenik (12-16 godina) i junior (17-21 godine). Učenici su pripremani i za višejezični prijepis gdje su također ostvarili izvrsne rezultate.

Cjelokupna rang lista vidljiva je na <https://www.intersteno.org/intersteno-internet-contests/classification-lists/> (20.6.2023.)

53. kongres i Svjetsko prvenstvo Intersteno 2022 u Maastrichtu

Međunarodno natjecanje INTERSTENO predstavlja iznimnu priliku za učenike srednjih škola i njihove mentore da se natječu na globalnoj razini u području tipkanja, brzog unosa podataka i komunikacijskih vještina.

53. Kongres i Svjetsko prvenstvo Intersteno 2022 održano je od 6. do 11. kolovoza 2022. u pitoresknom Maastrichtu. Oko 300 sudionika iz 24 zemlje pronašlo je put do ovog važnog svjetskog događaja u luksuznom hotelu Crown Plaza koji se nalazi u središtu Maastrichta smještenog uz obalu rijeke Maas po kojoj je grad dobio ime.

Natjecanje je bilo sastavljeno po dobnim skupinama te prema postignutim rezultatima

s državnog prvenstva održanog u sklopu 43. Dana tipkovnice u Zagrebu 26. ožujka 2022., na kojemu je učenik osvojio prvo mjesto. Kratki pregled disciplina: produkcija teksta (TP), korekcija teksta na računalo (TC – nakon lekture), audio transkript (AT), profesionalna obrada teksta (WP), stenografija/transkript u realnom vremenu i vođenje bilješki (NT). Natjecatelji su podijeljeni u sljedeće dobne skupine: učenici (13-16 godina), juniori (17-20 godina), seniori (20 i više godina).

Učenik se natjecao u disciplini Text production (kategorija junior) i plasirao se na odlično peto mjesto s 494 znakova u minuti. U disciplini Text correction (kategorija junior), učenik se također plasirao na peto mjesto što do sada, u navedenoj disciplini i kategoriji, iz Hrvatske još nitko nije ostvario.

Prilikom svečanog otvorenja Opening event on boat na rijeci Maas, učenik je preuzeo i medalju za osvojeno treće mjesto na Međunarodnom ZAV-100 natjecanju koje se održalo 2020. godine.

Na ovom natjecanju konkurencija je iznimno jaka. Okupljaju se natjecatelji iz svih krajeva svijeta (Europe, Azije i Amerike) i koriste raznovrsne tehnologije prilikom natjecanja. S obzirom na širok spektar programskih i tehničkih rješenja koja koriste mi se istovremeno suočavamo s ograničenim resursima za sudjelovanje. Pripreme za ovu vrstu natjecanja su dugotrajne. Učenik je vježbao izdržljivost, brzinu i preciznost.

Učenika sam pripremala za međunarodna i svjetska natjecanja od samog početka, kontinuirano pratila njegov rad tijekom dviju godina, otkrila njegov talent te ga usavršavala i dovela do prvog mjesta u državi i petoga u svijetu 2022.

Slika 1. Svečani defile u Maastrichtu na 53. svjetskom kongresu

Međunarodno natjecanje Poslovni izazov Zapadnog Balkana 2023

Dana 23. ožujka 2023. održano je finale desetog državnog natjecanja Poslovni izazov 2023 u svečanoj dvorani Udruženja obrtnika Grada Zagreba.

Poslovni izazov natjecanje je u kojem učenici srednjih škola razvijaju i prezentiraju svoje poduzetničke ideje stvarajući nova rješenja i inovacije.

Kao tim od triju učenica nastupile smo pod nazivom *Beutyts* i predstavile svoju poslovnu ideju stručnom žiriju koji je to prepoznao i nagradio fantastičnim četvrtim mjestom čime smo ostvarile plasman na višednevno 11. me-

đunarodno natjecanje *Poslovni izazov Zapadnog Balkana 2023*.

Od 25. do 27. travnja 2023. održano je finale natjecanja u poduzetničkim vještinama u Ulcinju u Crnoj Gori u organizaciji Dostignuća mladih u Crnoj Gori i Dostignuća mladih u Srbiji.

Okupilo se 80 učenika iz 55 srednjih škola, koji su u konkurenciji više od 1 200 učenika pobijedili na regionalnim i nacionalnim natjecanjima održanim u četirima zemljama u ovoj školskoj godini. Iz svake države stiglo je 20 najuspješnijih učenika te ih je organizator slučajnim odabirom rasporedio u timove na način da u svakom timu budu četiri člana, i to iz svake države po jedan. Svi timovi dobili su isti zada-

tak: osmisliti proizvod ili uslugu koja će u doba umjetne inteligencije očuvati osnovne ljudske vještine.

U žestokoj konkurenciji učenica iz tima *Beautys* sa svojim međunarodnim timom plasirala se na izvrsno drugo mjesto, a predstavili su personaliziranog osobnog asistenta – Desktyja, čiji je zadatak pratiti navike, potrebe i želje korisnika kako bi se na najbolji način pratio njihov osobni napredak. Druga učenica tima *Beautys* sa svojim međunarodnim timom plasirala se na treće mjesto, a osmislili su aplikaciju koja bi povezala psihologe i njihove korisnike uz pomoć umjetne inteligencije.

Nastavnici četiriju zemalja koji su bili u pratnji učenika imali su se priliku tijekom natjecanja upoznati, razmijeniti iskustva i razmotriti mogućnosti suradnje.

Cilj natjecanja bio je razvijanje komunikacijskih i prezentacijskih vještina, stjecanje samopouzdanja učenika te razvijanje ideje od „nule”

do poslovnog plana, čime učenici postaju svjesni svojih mogućnosti i unapređuju svoj poduzetnički duh. Također, natjecanje ističe važnost povezivanja mladih ljudi koji žive na teritoriju zapadnog Balkana i budi svijest o neophodnosti zajedničkih aktivnosti na regionalnom nivou.

Natjecanje je realizirala organizacija Dostignuća mladih u Srbiji uz podršku partnerskih organizacija iz regije: Studentski biznis centar (Crna Gora), Inkubator Munja (Bosna i Hercegovina), Privatna gimnazija i ekonomska škola *Katarina Zrinski* i Udruga Poduzetni (Hrvatska). Za istaknuti je da je natjecanje namijenjeno prvenstveno učenicima viših razreda srednjih škola, a učenice naše škole najmlađe su i najuspješnije te se postigao najbolji uspjeh jer su čak dvije učenice bile članice triju najboljih timova.

Slika 2. Zajednička fotografija sudionika na Poslovnem izazovu zapadnog Balkana 2023 u Ulcinju

Međunarodno natjecanje Europe Day Competition 2023

Na međunarodno natjecanje EUROPE DAY COMPETITION 2023 pristiglo je ukupno 133 prijava iz 15 zemalja i 3 kontinenta. Od toga su 82 rada na engleskom jeziku i 51 rad na njemačkom jeziku. Sudjelovalo je 91 dijete (10 - 14 godina) i 42 učenika koji ulaze u kategoriju mladi (15 - 19 godina).

Dvoje učenika iz škole pripremila sam za natjecanje na engleskom i njemačkom jeziku.

Učenik koji se natjecao na engleskome jeziku osvojio je prvo mjesto originalnim tekstom i pjesmom koju je sam napisao i odsvirao. Videouradak učenice koja se natjecala na njemačkome jeziku ušao je u finale natjecanja. Tema natjecanja bila je Vještine bez granica.

Proglašenje pobjednika održano je u online okruženju dana 7. svibnja 2023. Kriteriji ocjenjivanja: kreativnost, originalnost, primjerenost dobi, privrženost temi i jezična točnost.

Cilj natjecanja: podići svjesnost o značaju Europske unije i njezinim ciljevima, proslaviti Europsku godinu vještina 2023., promicati jedinstvo u različitosti, promicati strane jezike, poticati kreativnost i podizanje samopouzdanja. Učenici su proširili i produbili svoje znanje engleskog i njemačkog jezika te usporedili svoje znanje stranih jezika među natjecateljima iz cijelog svijeta. To im je svakako motivacija za daljnje produbljivanje znanja stranih jezika.

Prednosti za mentore

Međunarodna natjecanja za mentore u

Slika 3. Pobjednički uradak učenika na Europe Day Competition 2023.

srednjoj školi donose brojne prednosti koje se odnose na njihov profesionalni i osobni razvoj. Iz perspektive mentora izdvojila bih nekoliko ključnih prednosti:

1. **profesionalni razvoj** – Mentori se suočavaju s izazovima rada s talentiranim učenicima koji se natječu na međunarodnoj razini. To ih potiče na razvijanje novih strategija poučavanja te im pruža priliku da prošire svoje znanje.

2. **internacionalno iskustvo** – Sudjelovanje u međunarodnim natjecanjima omogućuje mentorima da se povežu s kolegama i natjecateljima iz drugih zemalja. Ovo internacionalno iskustvo pomaže proširivanju njihove mreže profesionalnih kontakata i razumijevanju različitih kultura.

3. **promocija škole** – Ako učenici postignu uspjeh na međunarodnim natjecanjima, to može pridonijeti ugledu i prepoznatljivosti škole.

4. **stjecanje novih vještina** – Mentori se suočavaju s različitim izazovima i zadacima tijekom priprema za natjecanje. To im pomaže u razvoju novih vještina kao što su timski rad, planiranje, organizacija i rješavanje problema.

5. **podizanje razine nastave** – Mentori sudjelovanje na međunarodnim natjecanjima omogućuje prepoznavanje novih trendova, tehnika i metoda poučavanja u svojim predmetima. Na taj način mogu unaprijediti nastavu i prilagoditi je potrebama svojih talentiranih učenika.

6. **izazov osobnih granica** – Sudjelovanje u međunarodnim natjecanjima potiče mentore na izlazak iz svoje zone komfora, što može dovesti do osobnog rasta i razvoja.

7. **pristup resursima i partnerstvima** – Međunarodna natjecanja često donose prilike

za suradnju s drugim školama, institucijama i organizacijama diljem svijeta. Ovo otvara vrata za razmjenu znanja što može obogatiti iskustvo mentora.

8. **mogućnost putovanja** – Međunarodna natjecanja za mentore znače priliku da putuju u druge zemlje kako bi pratili učenike na natjecanjima. Ovo je jedinstvena prilika za mentore da upoznaju različite kulture, tradicije i običaje.

9. **pripadnost reprezentaciji** - Pripadnost reprezentaciji znači kako su odabrani kao predstavnici svoje zemlje na temelju svojih vještina, kompetencija ili postignuća u određenom području. To je čast i priznanje koje nosi odgovornost da se predstavlja zemlja na najbolji mogući način.

Prednosti za učenike

Međunarodna natjecanja donose brojne prednosti za učenike, koje mogu biti poticajne za njihovo obrazovanje i budućnost. Evo nekoliko ključnih prednosti:

1. **izazov i motivacija** – Natjecanja na međunarodnoj razini postavljaju visoke standarde i izazivaju učenike kako bi se pokazali u najbolje svjetlu. Takav izazov može potaknuti učenike da pomaknu osobne granice pružajući im dodatnu motivaciju za učenje i postizanje izvrsnosti.

2. **razvoj vještina** – Pripreme za međunarodno natjecanje zahtijevaju temeljito istraživanje, rješavanje problema, timski rad i komunikaciju. Sudjelovanje u raznim aktivnostima omogućuje učenicima razvoj širokog spektra vještina koje će im koristiti u školovanju i kasnije u karijeri.

3. **interdisciplinarno učenje** – Učenici koji sudjeluju u ovakvim natjecanjima imaju priliku proširiti svoje znanje i interese izvan redovitih školskih predmeta.

4. **stjecanje samopouzdanja** – Uspjeh na međunarodnim natjecanjima može značajno povećati samopouzdanje učenika. Osjećaj priznanja i postignuća za njihov trud pruža im osjećaj ponosa te ih motivira na dalje usavršavanje.

5. **međunarodno iskustvo i upoznavanje novih kultura** – Sudjelovanje u međunarodnim natjecanjima omogućuje učenicima da se povežu s vršnjacima iz različitih dijelova svijeta. Ovo iskustvo širi njihovu svijest o različitim kulturama, jezicima i načinima razmišljanja.

Negativne strane međunarodnih natjecanja na učenike i mentore

Međunarodna srednjoškolska natjecanja imaju mnogo pozitivnih aspekata, ali isto tako mogu nositi i neke negativne strane, kako za mentore, tako i za učenike.

Negativnosti s aspekta mentora

1. **Pritisak i očekivanja:** mentori često osjećaju pritisak da pripreme učenike najbolje što mogu za natjecanje. Očekivanja mogu biti velika, što može dovesti do stresa i preopterećenja mentora.

2. **Vrijeme i resursi:** priprema za međunarodna natjecanja zahtijeva puno vremena, energije i resursa. Mentori se često suočavaju s ograničenim resursima u školama, kao i s potrebom da dodatno izdvajaju svoje slobodno vrijeme za pripremu učenika.

3. **Nedostatak priznanja i podrške:** mentorima često nedostaje priznanje za njihov trud i doprinos. Nedostatak podrške od strane škole ili nadređenih izaziva osjećaj neshvaćenosti i demotiviranja.

4. **Izgaranje:** intenzivna priprema, stres i zahtjevi natjecanja dovode do izgaranja (burnouta) kod mentora. Osjećaj iscrpljenosti i emocionalne iscrpljenosti može imati ozbiljan utjecaj na njihovu profesionalnu učinkovitost i dobit.

Negativnosti s aspekta učenika

1. **Stres:** učenici se suočavaju sa stresom jer žele postići vrhunske rezultate na natjecanjima. Može se pojaviti i osjećaj manje vrijednosti kod učenika koji ne postignu željene rezultate.

2. **Nedostatak balansa:** intenzivna priprema za natjecanje može dovesti do nedostatka ravnoteže između školskih obaveza, društvenog života i odmora.

3. **Usredotočenost na rezultate umjesto na proces:** natjecanja često stavljaju naglasak na postizanje što boljih rezultata. To može dovesti do usredotočenosti samo na ishod, a ne na proces učenja.

Sve ove negativne strane nisu inherentne međunarodnim srednjoškolskim natjecanjima i mogu se ublažiti odgovarajućim pristupom, podrškom i ravnotežom. Važno je da škole i mentori budu svjesni tih potencijalnih izazova kako bi se osiguralo pozitivno iskustvo za sve uključene.

Zaključak

Iako međunarodna srednjoškolska natjecanja pružaju izuzetne prilike za osobni i profesionalni razvoj učenika i mentora, važno je biti svjestan i negativnih aspekata koji mogu pratiti ovo iskustvo. Mentori se suočavaju s pritiscima i ograničenim resursima, a učenici mogu osjetiti stres, nedostatak ravnoteže i fokusiranje na rezultate umjesto na proces učenja. Navedene negativne strane ne trebaju obeshrabrati sudjelovanje u međunarodnim natjecanjima, već ih treba uzeti u obzir kako bi se razvio uravnotežen pristup koji potiče zdravu konkurenciju, suradnju te cjeloviti razvoj učenika i mentora. Stvaranje poticajnog okruženja, fokusiranje na proces učenja i promicanje mentalnog zdravlja mogu značajno doprinijeti pozitivnom ishodu ovih iskustava za sve uključene.

Iz perspektive mentorice na navedenim međunarodnim natjecanjima mogu reći kako su sva mjesta koje sam posjetila promijenili moje gledište na svijet.

Putovanja i istraživanje različitih država predstavljaju oblik znanja koji nije moguće steći putem klasičnog obrazovanja. Na putovanjima i natjecanjima naučila sam više o sebi i drugima nego bilo gdje drugdje. Nikada se kući nisam vratila kao ista osoba jer sam upoznala nove ljude koji su trajno ostavili pečat u mojem životu.

Literatura

<https://manag.zav.cz/en/r2p/102>
(5.4.2023.)

<https://manag.zav.cz/cs/r2p/133/>
(5.4.2023.)

<https://www.intersteno.org/intersteno-internet-contests/classification-lists/>
(20.6.2023.)

<https://www.stenograf.hr/zav-100/>
(5.5.2023.)

<https://www.intersteno2022.org/>
(5.5.2023.)

<https://www.facebook.com/poslovniizazov/>
(6.5.2023.)

<http://udruga-poduzetni.hr/11-medunarodno-natjecanje-poslovni-izazov-zapadnog-balkana/>
(6.5.2023.)

<http://udruga-poduzetni.hr/objava-timova-koji-su-se-plasirali-u-finale-desetog-drzavnog-natjecanja-poslovni-izazov/>
(17.6.2023.)

<https://www.stenograf.hr/christmass-typing-challenge/>
(17.6.2023.)

<https://www.facebook.com/eudaycontest/>
(20.6.2023.)

<https://hrvatskiglas-berlin.eu/?p=225386>
(20.6.2023.)